

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 243/2024-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Katarínou Kuricovou, advokátkou, Dolný val 11, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 35Tp/58/2023-283 z 21. decembra 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3Tpo/3/2024-329 zo 17. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté uznesenia, prikázať prepustiť ju z väzby na slobodu a priznať jej náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a predložených príloh vyplýva, že proti sťažovateľke je vedené trestné stíhanie, pretože sa mala dopustiť konania opísaného v uznesení o vznesení obvinenia, kvalifikovaného ako obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, 4 písm. a), b), c), ods. 6 písm. b), ods. 7 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), i) Trestného zákona. Uznesením sudcu pre prípravné konanie z 30. júla 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3Tpo/55/2023 z 24. augusta 2023 bola sťažovateľka vzatá do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Väzba sťažovateľky začala plynúť 26. júla 2023.

3. Sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením č. k. 35Tp/58/2023-283 z 21. decembra 2023 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zamietol žiadosť sťažovateľky o prepustenie z väzby na slobodu zo 7. decembra 2023 doručenú okresnému súdu 19. decembra 2023. Zamietol aj žiadosť

o nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd uznesením č. k. 3Tpo/3/2024-329 zo 17. januára 2024 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu, ako aj jej návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. V konaní o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podanej 7. decembra 2023 na Krajskej prokuratúre v Žiline nebolo konané prednostne a urýchlene. Prokurátor predložil spis sudcovi pre prípravné konanie 19. decembra 2023, ktorý zamietol žiadosť 21. decembra 2023. Uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľke doručené 4. januára 2024, sťažnosť proti nemu podala 8. januára 2024, spis bol predložený krajskému súdu 10. januára 2024 a krajský súd rozhodol 17. januára 2024. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľke doručené 30. januára 2024. Celková doba od prijatia žiadosti do konečného rozhodnutia predstavovala 54 dní. Postup orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti so žiadosťou sťažovateľky je neakceptovateľný, čo má za následok ďalšie väzobné obmedzenie jej osobnej slobody. Pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľky nejde o žiadne komplikované konanie, orgány neboli vystavené žiadnym náročným zisteniam a právnym posúdeniam, neexistuje žiadna objektívna príčina ospravedlňujúca nie neodkladný postup. Krajský súd si musel byť vedomý vzhľadom na postup prokurátora, ktorý po 12 dňoch predložil spis so žiadosťou o prepustenie z väzby okresnému súdu, že nebude o žiadosti sťažovateľky rozhodnuté bezodkladne a urýchlene.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta v podstate postup krajského súdu a okresného súdu (spomína aj postup krajskej prokuratúry, pozn.), teda nie výrok či obsah napadnutých uznesení. Sťažovateľka považuje za porušenie svojich práv nedodržanie požiadavky na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že petit ústavnej sťažnosti nie je v súlade s jej odôvodnením. Podľa petitu návrhu namieta sťažovateľka porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa odôvodnenia namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe). Uvedený nedostatok je možné odstrániť na základe výzvy. Ústavný súd podotýka, že už samotné zastúpenie advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom malo zabrániť vzniku uvedeného nesúladu odôvodnenia a petitu ústavnej sťažnosti. V okolnostiach veci ústavný súd nepovažuje za potrebné odstraňovať tento nedostatok, pretože aj bez toho posúdil sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

7. Vo vzťahu k v petite namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v súvislosti s rozhodovaním a rozhodnutím konajúcich súdov o osobnej slobode ústavný súd s poukazom na svoju konštantnú judikatúru uvádza, že vo veciach, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv v trestnom konaní, sa uplatňuje vzťah špeciálneho a všeobecného, pokiaľ ide o vzťah medzi jednotlivými čiastkovými právami tvoriacimi súčasť základného práva na súdnu ochranu garantovaného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a čl. 17 ústavy, ktorý garantuje osobnú slobodu. Sťažovateľkou označené články ústavy sú v trestných veciach v zásade aplikovateľné len na rozhodovanie o oprávnenosti trestného obvinenia vzneseného proti konkrétnej osobe, t. j. na konanie a rozhodovanie vo veci samej, kým na rozhodovanie vo väzobných veciach je aplikovaná špeciálna úprava obsiahnutá v čl. 17 ústavy. Označený článok ústavy zahŕňa všetky základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (m. m. napr. II. ÚS 10/2016, I. ÚS 124/08, IV. ÚS 397/2010).

8. Podobne pri namietanom porušení práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd pripomína, že ustanovenie tohto článku dohovoru je z vecného hľadiska (*ratione materiae*) v trestných veciach aplikovateľné v zásade na rozhodovanie vo veci samej (rozhodovanie o vine a treste, t. j. o trestnom obvinení) a nevzťahuje sa v plnom rozsahu na rozhodovanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, z hľadiska väčšiny procesných záruk poskytnutých osobe nachádzajúcej sa vo väzbe prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na osobnú slobodu a bezpečnosť (m. m. napr. I. ÚS 256/07).

9. V tejto časti je preto sťažnosť zjavne neopodstatnená [§ 56 ods. 1 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky v súvislosti s požiadavkou na urýchléné rozhodnutie o jej žiadosti:

10. K namietanému porušeniu označených práv malo podľa sťažovateľky dôjsť v dôsledku celkovej doby rozhodovania 54 dní.

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd urýchléné rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 ods. 4 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

12. Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na rýchlosť tohto preskúmania. Rovnako to platí aj v prípade osobitného typu väzobného konania, ktorého predmetom je preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby. Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, v rámci ktorej sa zaoberal požiadavkou urýchlénosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby z hľadiska čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a tiež z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlénosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4

dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla zodpovedá lehota konania nepresahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca [III. ÚS 255/03, tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Bezicheri proti Taliansku z 25. 10. 1989, sťažnosť č. 11400/85].

13. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka výslovne namieta len postup krajského súdu, resp. okresného súdu, a nie aj postup krajskej prokuratúry. Ústavný súd preto mohol posudzovať iba postup označených porušovateľov, a to od momentu postúpenia žiadosti sťažovateľky o prepustenie z väzby spolu s vyjadrením krajskej prokuratúry, teda od 19. decembra 2023.

14. Sťažovateľka bližšie neodôvodnila jednotlivé kritériá zohľadňované pri posudzovaní rýchlosti rozhodovania o väzbe nad rámec všeobecného konštatovania, že nešlo o komplikované konanie a že neexistovali objektívne prekážky pre neodkladný postup. Jednotlivé kritériá vychádzajú z posudzovania primeranosti dĺžky konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (predmet konania, význam veci, správanie účastníkov, postup súdu), posudzovanie požiadavky primeranosti je podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru striktnejšie.

15. Z hľadiska právnej kvalifikácie sa vec nevyznačuje zložitou, sťažovateľka je spolu s ďalším obvineným stíhaná pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin proti životu a zdraviu (tzv. drogový) v kvalifikovanej skutkovej podstate (obzvlášť závažný zločin), ide v zásade o štandardnú agendu všeobecných súdov. Z napadnutých uznesení nevyplýva, že vec vykazuje prvky skutkovej či právnej zložitosti. Keďže ide o rozhodovanie o osobnej slobode sťažovateľky, význam požiadavky na urýchlenosť rozhodovania je samozrejímavý. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky, ústavný súd nezistil, že by sťažovateľka dala dôvod na predĺženie obdobia rozhodovania o svojej väzbe.

16. K postupu súdov ústavný súd uvádza, že okresný súd po doručení žiadosti sťažovateľky s vyjadrením krajskej prokuratúry 19. decembra 2023 rozhodol o 2 dni, t. j. 21. decembra 2023, a svoje uznesenie jej doručil 4. januára 2024 (o 2 týždne). Sťažovateľka podala 8. januára 2024 sťažnosť, v čoho dôsledku okresný súd ťažila povinnosť postúpiť vec sťažnostnému súdu, k čomu došlo 10. januára 2024. Krajský súd o sťažnosti rozhodol 17. januára 2024 a uznesenie jej doručil 30. januára 2024.

17. Od doručenia žiadosti okresnému súdu do rozhodnutia o nej a do doručenia rozhodnutia sťažovateľke tak celkom uplynulo 43 dní. Na okresný súd pripadalo z tejto celkovej dĺžky 22 dní (3 dni na rozhodnutie, 15 dní na doručenie vyhotovenia rozhodnutia, 3 dni na predloženie spisu) a na krajský súd 21 dní (8 dní na rozhodnutie a 14 dní na doručenie vyhotovenia rozhodnutia). Takýto časový úsek rozhodovania súdov z hľadiska záruk poskytovaných čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, považuje ústavný súd v konkrétnych okolnostiach prípadu sťažovateľky za akceptovateľný. Tento záver je platný navyše s prihliadnutím na skutočnosť, že požiadavka urýchlenosti je menej prísna, pokiaľ ide o konanie pred odvolacím, resp. sťažnostným súdom (rozsudok ESLP vo veci Abdulghanov proti Rusku z 2. 10. 2012, sťažnosť č. 14743/11, bod 198).

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Prijatie veci na ďalšie konanie nedáva vyhlíadku na rozhodnutie o porušení jej práv napadnutými uzneseniami či postupom krajského súdu a okresného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu